

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

F.M.C. Heijnen (VVD)
(d.d. 11 juni 2025)

Nummer
4258

Onderwerp
Drinkwaterbeschikbaarheid

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De Algemene Rekenkamer concludeert in het rapport Drinkwater onder druk (mei 2025) dat het nog maar de vraag is of de landelijke besparingsdoelen voor drinkwater in 2035 gehaald worden. Vooral het watergebruik door zakelijke gebruikers is een blinde vlek: bedrijven gebruiken veel drinkwater voor processen waarvoor dat vaak niet nodig is, en er is weinig zicht op het verbruik en de besparingsmogelijkheden. Ook blijkt dat de belasting op leidingwater boven 300 m³ niet geldt, wat verspilling bij grootgebruikers onvoldoende ontmoedigt.

Provincies spelen een belangrijke rol in het drinkwaterbeheer, bijvoorbeeld als vergunningverlener voor grondwateronttrekking en als gesprekspartner voor regionale drinkwaterbedrijven en grote zakelijke verbruikers. In het licht van toenemende droogte, druk op de woningbouw en de noodzaak tot zuinig omgaan met natuurlijke hulpbronnen, is het belangrijk dat ook provincies hun verantwoordelijkheid nemen.

Tegen die achtergrond stel ik de volgende vragen aan Gedeputeerde Staten.

1. *De Algemene Rekenkamer stelt dat er weinig inzicht is in hoeveel drinkwaterbedrijven precies gebruiken, en waarvoor. Heeft de provincie momenteel een goed overzicht van het zakelijke watergebruik in onze regio? Zo nee, wanneer verwacht u dit wel te kunnen bieden?*

Antwoord

Nee. De drinkwaterbedrijven publiceren jaarverslagen waarin zij aangeven hoeveel drinkwater ze hebben geproduceerd. Daarin staat niet aan welke specifieke gebruikers dat drinkwater wordt geleverd. De provincie heeft daarom geen inzicht in hoeveel drinkwater er in de provincie Zuid-Holland specifiek naar zakelijke klanten gaat.

Op basis van het Arcadis-Berenschot rapport "[Verkenning bewust en zuinig drinkwatergebruik](#)" uit 2022 is bekend dat in peiljaar 2020 landelijk circa 26% van het drinkwater naar zakelijke gebruikers is gegaan, waarvan circa de helft naar de industrie. Als we kijken naar zoet water gebruik (dat is breder dan enkel drinkwater gebruik, denk bijvoorbeeld aan het gebruik van laagwaardig koelwater) wordt [33% door de categorie 'industrie'](#) gebruikt.

In het nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing, waar de provincie Zuid-Holland deelnemer is, is afgesproken om het (drink)watergebruik van zakelijke gebruikers nader in beeld te brengen en te kijken waar het besparingspotentieel het grootst is. Deze actie wordt opgepakt door de Vereniging

voor Energie, Milieu en Water (VEMW) en werkgeversorganisaties VNO-NCW/MKB-Nederland, in samenwerking met de relevante brancheorganisaties, zakelijke gebruikers, drinkwaterbedrijven, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), het ministerie van Economische Zaken (EZK), de Unie van Waterschappen (UvW) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Voor meer informatie, zie pagina 33 van het [Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing](#).

Daarnaast zullen we, op de langere termijn, te maken krijgen met de herziene EU-richtlijn Industriële Emissies. Die herziening vereist onder andere dat in de verleende vergunning aan een bedrijf of onderneming monitoringsvoorschriften worden opgenomen ten aanzien van het verbruik van water. Zie ook de beantwoording van vraag 2 voor meer informatie over de herziene EU-richtlijn Industriële Emissies.

2. *Uit onderzoek blijkt dat bedrijven regelmatig kostbaar drinkwater gebruiken voor processen waar dat niet voor nodig is. Ziet de provincie mogelijkheden om samen met bedrijven en drinkwaterbedrijven alternatieven te stimuleren, zoals gebruik van oppervlakte- of gezuiverd afvalwater?*

Antwoord

Wij zien mogelijkheden in het kader van het nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing. Eén van de beschreven maatregelen is het stimuleren van kennisdeling tussen zakelijke gebruikers en drinkwaterbedrijven, de zogeheten ‘koploperaanpak’. In deze aanpak delen bedrijven die reeds stappen hebben gezet op het gebied van drinkwaterbesparing of inzet van alternatieve waterbronnen hun ervaringen met bedrijven die deze stap nog willen zetten. Andere acties uit het nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing liggen bij partijen als VNO-NCW/MKB-Nederland, branchevereniging VEMW, de Nederlandse drinkwaterbedrijven en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Daarnaast faciliteren we via het programma Groene Cirkels een samenwerking met partners HEINEKEN, Dunea en Hoogheemraadschap Rijnland. In deze samenwerking worden alternatieven voor drinkwater onderzocht ten behoeve van het productieproces van HEINEKEN.

Op de langere termijn zal de opgave van alternatieve waterbronnen relevant worden in het kader van onze bevoegd gezag rol voor de herziene EU-richtlijn Industriële Emissies, waarbij (her)gebruik van water en efficiënt omgaan met water onderdeel wordt van het vergunningsverleningsproces. De herziene EU-richtlijn moet uiterlijk juli 2026 geïmplementeerd zijn door de lidstaat Nederland. Het ministerie van IenW is bezig met dit traject. Als provincie volgen we de ontwikkelingen om gesteld te staan voor verdere implementatie na juli 2026.

3. *De huidige belasting op leidingwater geldt alleen tot 300 m³. Daarna betalen bedrijven geen belasting meer over hun watergebruik. Vindt u dit wenselijk, en bent u bereid bij het Rijk aan te dringen op een evaluatie van deze vrijstelling, zodat verspilling niet onbedoeld wordt beloond?*

Antwoord

Deze actie wordt reeds opgepakt door het Rijk. Staatssecretaris van Oostenbruggen heeft in de [Kamerbrief over fiscale beleids- en uitvoeringsagenda 2025](#) van 25 april 2025 aangegeven dat het kabinet in de voorjaarsbesluitvorming heeft toegezegd het heffingsplafond af te bouwen. In 2026 wordt het heffingsplafond 50.000 m³ per aansluiting, om vervolgens in 2027 het heffingsplafond volledig op te heffen. Dat betekent dat de lasten voor grootverbruikers zullen stijgen. Voor huishoudens – het gemiddelde verbruik ligt rond 120 m³ per jaar – verandert er op korte termijn niets.

4. *Bent u het eens dat de leveringsplicht van water ook geldt voor (groot)zakelijke afnemers? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De leveringsplicht van water is geen provinciale bevoegdheid. Het is aan het Rijk om aan te geven hoe de reikwijdte van de leveringsplicht van water, waaronder levering aan zakelijke drinkwatergebruikers, wordt ingevuld. Dit staat opgenomen in de Implementatie- en uitvoeringsagenda drinkwater van de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026. In april 2023 heeft Universiteit Utrecht een onderzoek uitgevoerd over de reikwijdte van de zorgplicht drinkwater. De uitkomst beschrijft dat de drinkwaterbedrijven volgens de wet een leveringsplicht hebben voor het gebruik van huishoudelijke doeleinden. Er is geen juridisch-wettelijke leveringsplicht voor zakelijke afnemers. Het Rijk heeft op basis van dit onderzoek nog geen verder standpunt ingenomen hoe met deze bevindingen om te gaan. VEWIN (vereniging van drinkwaterbedrijven) is van mening dat drinkwaterbedrijven ook een leveringsplicht hebben voor zakelijke gebruikers.

5. *De provincie verleent vergunningen voor grondwateronttrekking en is verantwoordelijk voor duurzaam waterbeheer. Hoe zorgt u ervoor dat deze bevoegdheid actief wordt ingezet om bedrijven te stimuleren zuiniger met drinkwater om te gaan – bijvoorbeeld via voorwaarden, maatwerk of innovatieve pilots?*

Antwoord

De provinciale voorwaarden en voorschriften in de vergunningen voor grondwateronttrekkingen hebben als doel om eventuele omgevingseffecten te voorkomen, beperken of mitigeren. Deze bevoegdheid wordt niet door de provincie ingezet ten behoeve van drinkwaterbesparing. Wel zet de provincie zich in voor drinkwaterbesparing op andere manieren. We zijn betrokken bij de acties uit het nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing, zie tevens de beantwoording van vraag 2. Naast deelname aan het nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing zijn we ook zelfstandig actief op het gebied van drinkwaterbesparing. Denk aan de subsidieregeling drinkwaterbesparing sociale huurwoningen, Groene Cirkels programma's, het Klimaatadaptatieprogramma, en het convenant Toekomstbestendig Bouwen. Voor een uitgebreidere duiding van deze inzet, zie de beantwoording van [Schriftelijke Vragen 4177](#) van 11 februari 2025.

6. *Een opgave in Nederland is het vinden van voldoende waterwingebieden, die te vergunnen en tot exploitatie te brengen. Herkent u dit voor Zuid-Holland en hoe zorgt u dat dit geen probleem wordt?*

Antwoord

Wij herkennen de geschetste opgave. De provincie Zuid-Holland heeft mede daarom in 2021 vier gebieden voor Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) in de Omgevingsverordening aangewezen. Deze gebieden zijn bedoeld als reservering voor de toekomstige drinkwatervraag, waarbij bij het in gebruik nemen van de ASV nog wel een integrale belangenafweging met andere (ruimtelijke) functies moet plaatsvinden. Drinkwaterbedrijf Oasen is momenteel, in samenwerking met omgevingspartijen waaronder de provincie, bezig met een mer-traject om een nieuwe oevergrondwaterwinning in één van deze gereserveerde ASV-gebieden te realiseren voor de periode vanaf 2030.

In het kader van Water en Bodem Sturend hebben wij bovendien de zoekgebieden voor toekomstige waterwingebieden in kaart gebracht als onderdeel van de 'WBS-Onderlegger voor integrale afwegingen in gebiedsprocessen'. Deze onderlegger hebben wij u op 10 juni jl. ter kennisname toegezonden (PZH-2025-873708508). Naast zoekgebieden voor waterwingebieden bevat de kaart ook informatie over zoekgebieden voor uitbreiding van de drinkwater-infrastructuur (transport- en distributienetwerk).

Den Haag, 8 juli 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff